

11. Бугаєнко С. С. Питання реформування ради безпеки ООН: пропозиції, проблеми та перспективи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 16(2). С. 25–28.
12. Вонсович О. С. Організація Об'єднаних Націй в умовах сучасних викликів і загроз міжнародній безпеці. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. Вип. 23(2). С. 36–42.
13. Гавриленко І. Підходи до реформування Ради Безпеки ООН. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 96(2). С. 100–102.
14. Резолюція 2623 (2022), прийнята Советом Безопасности на его 8980-м засіданні 27 лютого 2022 року. *Організація Об'єднаних Націй. Совет Безопасности*. 2022. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/271/35/pdf/n2227135.pdf?token=9ese3GsXBpYrXezG9e&fe=true>

Юрчак Сергій

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ФАКТОРИ ПАСИВНОСТІ ДЕРЖАВ ГЛОБАЛЬНОГО ПІВДНЯ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ АНТИРОСІЙСЬКИХ САНКЦІЙ

Ключові слова: *Україна, Росія, російсько-українська війна, Глобальний Південь, санкції.*

Keywords: *Ukraine, Russia, Russian-Ukrainian war, Global South, sanctions.*

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну в 2022 р. остаточно поділило міжнародну спільноту на декілька таборів. Держави, що стали на бік України, відстоюють продемократичні цінності, а Росія в їх очах є безсумнівним агресором. Натомість є кілька держав, як-от КНДР та Білорусь, що не визнали територіальну цілісність і суверенітет України, виступаючи на стороні порушника міжнародного правопорядку. Такі держави не дбають про гарантування соціальних свобод своїх громадян та характеризуються авторитарним, а подекуди й навіть тоталітарним апаратом влади. До того ж їх інтереси суперечать тим інтересам та цінностям, що декларуються та поширюються державами Заходу.

Існує також ще одна доволі велика група держав, що залишаються осторонь від російсько-української війни, дотримуючись нейтралітету. Це переважна більшість країн Глобального Півдня, що намагаються активно не лобювати свою позицію щодо ситуації в Україні. На відміну від Заходу, держави Глобального Півдня не стали запроваджувати санкції, продовжують активно співпрацювати з РФ у всіх можливих площинах. Особливо варто виділити сферу економічних відносин: це основоположна ланка, що підтримує російську воєнну машину і дозволяє їй продовжувати знищувати українські міста. Індія, Китай, Туреччина та інші держави навіть посилили об'єм торгівлі з РФ після повномасштабного вторгнення [1]. Торгівля з державами Глобального Півдня дає змогу агресору відносно швидко компенсувати фінансові втрати від європейських санкцій, які мали б стати інструментом стримування військового потенціалу РФ та сприяти її внутрішньоекономічному розладу, що ускладнило б фінансування злочинної війни.

Наразі не спостерігається тенденція до зменшення сторонами інтенсивності ведення бойових дій, а перспективи щодо досягнення миру принаймні в першій половині 2024 року є примарними та сюрреалістичними. Варто зазначити, що Ро-

сія продовжує нарощувати військову міць із метою досягти бодай якихось успіхів на полі бою. Їй вдалося переорієнтувати вектор своєї економічної активності із Заходу на Глобальний Південь, що не дало б змоги російській економіці зазнати краху. Варто виділити кілька факторів, що обумовлюють певну пасивність держав Глобального Півдня щодо застосування економічних обмежень до Росії.

Прагматизм інтересів є одним із найголовніших факторів. Жодна з держав не готова пожертвувати своїми національними інтересами на користь іншої держави, особливо якщо вони пов'язані з російським імпортом: чи то енергоресурси, чи продукція легкої промисловості, військові технології і под. Тому держави Глобального Півдня намагаються не провокувати важливого для себе економічного партнера, адже накладення санкцій у такому випадку буде однозначно означати суттєве падіння імпорту та політичні проблеми у двосторонніх відносинах. Отже, Індія та КНР, найбільш помітні гравці Азійсько-Тихоокеанського регіону, активно скуповують російську нафту та газ за доступними для себе цінами, а Іран забезпечує РФ безпілотниками в обмін на сприяння агресора у розвитку ядерної енергетики держави та постачання деяких видів військово-повітряної техніки.

Потужна присутність російських медіа в регіоні формує відповідний дискурс місцевих суспільств і політичних еліт. Росія робить великий акцент на власних іноземних пропагандистських ресурсах, як-от Russia Today, Sputnik News та ТАСС, що поширюють образ Москви в якомога світліших тонах і водночас всіляко очорнюють Україну та колективний Захід. У Європі лише з 2022 року почалась боротьба з російською пропагандою, а тому там і досі вистачає прихильників Володимира Путіна та його оточення. До того ж в Африці та Латинській Америці російські медіа продовжують повноцінно працювати і нав'язувати місцевому населенню відверто фейкові наративи про те, що агресором є Україна як маріонетка США, а РФ нібито нестерпно страждає від військово-політичних махінацій Заходу та русофобії [2]. Варто визнати, що в цих регіонах не заборонені і прозахідні ЗМІ, однак сприйняття їх інформації не знаходить такого відгуку у свідомості громадян через ментальні розбіжності та культурно-ціннісну прірву, що утворилась між Заходом та Глобальним Півднем. Це ще один фактор, що пояснює політику цих країн щодо ненадання допомоги Україні задля протидії РФ.

Держави Глобального Півдня, що століттями потерпали від європейського колоніального гніту, не є прихильниками сучасних глобалізаційних тенденцій, заданих, по суті, тими ж європейцями, тільки вже на чолі зі США [4]. Держави прагнуть зберегти свою національну ідентичність, традиції та звичаї, що потроху розмиваються внаслідок вдалої ідеологічної експансії Заходу. Натомість Росія позиціонує себе як державу-bastion традиційних цінностей та протиставляє себе державам Європи і США [3]. В цьому контексті противник України є більш привабливим для країн Глобального Півдня, адже у свідомості тамтешніх громадян РФ відстоює право залишитись собою, а Захід, використовуючи у своїх інтересах Україну, намагається всіляко тиснути на Росію, ослаблюючи її задля своїх неокolonіальних амбіцій.

Отже, держави Глобального Півдня намагаються не втручатись у російсько-українську війну на боці України. Причинами такої політики є національні інтереси цих країн, що тісно пов'язані з РФ та її широким ринком збуту, поширен-

ням російської пропаганди в медіа та менталітетом місцевих громадян, які майже нічого не знають про Україну та споглядають за війною крізь призму проросійського медіа-дискурсу, що закріпився там ще з радянських часів.

Незапровадження санкцій проти РФ з боку країн Глобального Півдня є проблемою для України, адже агресор посилює свої зв'язки з цими державами, особливо у сфері економіки, що дає йому змогу справлятися із тиском західних санкцій і продовжувати вести бойові дії. Отже, Україні варто більш інтенсивно розвивати партнерство та розбудовувати політичний діалог із державами Глобального Півдня. Одним з інструментів, який цьому сприятиме, може бути підтримка проукраїнських медіаресурсів у цьому регіоні, яка допоможе посунути позиції російської пропаганди та зруйнувати усталені стереотипи про імперіалізм Заходу та маріонеткову Україну як засіб чинення тиску на багатостраждальну Росію. Роль Глобального Півдня в міжнародних відносинах зростає, тому Україна має пристосовуватись до зовнішніх трансформацій і проводити більш різносторонню та гнучку зовнішню політику щодо цих країн.

Джерела та література

1. Марциновський М. Новий рух неприєднання: чому Україна не має успіху в боротьбі за підтримку Глобального Півдня? *Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва*. 18.04.2023. URL: <https://cutt.ly/Neu61GrH>
2. Сорокін А. Рух неприєднання. Чому Глобальний Південь обирає нейтралітет у російсько-українській війні? *Заборона*. 28.06.2023. URL: <https://cutt.ly/zeu60UYP>
3. Liik K. From Russia with love: How Moscow courts the global south. *ECFR*. 21.12.2023. URL: <https://cutt.ly/feu62a0k>
4. Seshadri C. Western Sanctions on Russia and the Global South's Stance. *Royal United Services Institute*. 23.11.2023. URL: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/western-sanctions-russia-and-global-souths-stance>

Паламарчук Юлія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ПОЛІТИКИ КНР: МОСКОВСЬКЕ ВТОРГНЕННЯ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Ключові слова: Україна, українсько-китайські відносини, Кремлівський режим.

Keywords: Ukraine, Ukraine-China relations, Kremlin regime.

Українсько-китайські відносини завжди були важким питанням і для України, і для КНР. З одного боку, стратегічне партнерство з Україною дає можливість розширити китайську зону впливу на території Європи, й з іншого боку активні українсько-китайські відносини часто ставлять під питання поглиблення відносин КНР з Кремлем. Це можна спостерігати в питаннях позицій КНР спочатку щодо окупації Кримського півострову у 2014 р., а надалі щодо повномасштабного вторгнення військ РФ на територію України, тобто в обох випадках КНР не намагалася виділити РФ як агресора.

Продовжуючи розкриття цієї теми, треба згадати, що двосторонні дипломатичні відносини між Україною та Китайською Народною Республікою були вста-